

Orgull i vergonya

Sabries respondre si els jueus amenaçats de mort als camps de concentració nazis eren d'esquerres o de dretes? Canviaria el teu judici moral sobre l'atrocitat comesa el conèixer el color polític de les víctimes?

Les preguntes del meu amic basc, socialista assenyalat i amenaçat per ETA, em van coure dolorosament, i no han deixat de cremar, en silenci i en un racó. Ara se'm barregen contradictòriament amb l'orgull de pertànyer a un dels pobles que més intensament s'ha manifestat en contra de la guerra.

Certament, ens ha faltat temps per "aturar el món per aturar la guerra". Tot el que hem pogut fer ha estat i és insuficient. Comencem a sentir-nos una mica més bé amb nosaltres mateixos: potser no estem tan anestesiats per la societat benestant; el jovent manté l'espurna de la rebel·lia; anem recuperant l'autoestima perduda amb la capacitat de resposta davant del Prestige, del Pla Hidrològic de la Guerra d'Irak...

Només una petita ombra enfosqueix l'optimisme retrobat. Una petita ombra carregada de preguntes: Hem estat tan valents a l'hora de defensar les persones amenaçades del País Basc? Els amenaçats són més autèntics com més llunyans? No serà que, per empatia i simpatia nacionalista, quan els agressors es proclamen nacionalistes els seus crims semblen menys crims, o més justificables? Només defensem les víctimes quan són nítidament vulnerables i indefenses (cas del poble iraquí) o quan s'assemblen una mica, en alguna cosa, a nosaltres mateixos?

Si una de les lliçons més importants de l'adolescència és reconèixer que els amics també s'equivoquen, una de les lliçons més importants de la democràcia és reconèixer que els adversaris tenen els mateixos drets que nosaltres. Que ens hi juguem la convivència i la dignitat en la defensa dels drets dels que no pensen, ni actuen, ni senten com nosaltres.

Per això, a l'orgull de sentir-me part d'un poble que lluita per la pau i els drets humans, se'm barreja la vergonya de pensar que no sempre hem fet prou costat a qui teníem a prop i mereixia el nostre suport, malgrat no fos de la nostra corda, no fos en absolut nacionalista ni compregués un borrall de la nostra identitat.

Els nois i noies que s'han manifestat apassionadament contra la guerra també mereixen ser educats apassionadament a favor de la pau. A favor d'assumir la ciutadania de tothom i a favor de reconèixer emocions tan simples i tan humanes com l'orgull i la vergonya. Que la vergonya no afebleixi les nostres conviccions i que l'orgull no sembri la llavor del fanatisme.